

RIL PENTRU DOSARELE CU MAGISTRATI – Procurorul General Gabriela Scutea a sesizat ICCJ: competenta instantelor in materie de infractiuni ale magistratilor cu grad superior celui de la instanta sau parchetul unde activeaza este dupa grad sau dupa locul de munca? Sefa PICCJ prefera a doua varianta: „Daca se raporteaza competenta instantelor la grad, se ajunge ca pentru procurori din acelasi parchet, dar cu grade diferite, competenta personala a instantelor sa fie diferita” (Document)

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 30.05.2022 14:21

Nu s-au terminat problemele odata cu inchiderea Sectiei pentru investigarea infractiunilor din justitie. Mai exact, Legea nr. 49/2022 privind desfiintarea SIIJ, prin care fost formata o noua structura care va ancheta infractiunile comise de judecatori si procurori, a creat o confuzie in materie de competenta personala a instantelor in dosarele penale cu magistrati. De aceea, la 15 mai 2022 **Procurorul General Gabriela Scutea (foto)** a sesizat Inalta Curte de Casatie si Justitie cu un recurs in interesul legii privind competenta instantelor penale chemate sa judece cauze vizand judecatori si procurori.

Concret, Gabriela Scutea intreaba in felul urmatoar: daca un judecator sau un procuror are un grad profesional superior instantei, respectiv parchetului unde functioneaza, competenta instantei care il va judeca pe acel magistrat este in functie de locul in care isi desfasoara activitatea sau in functie de gradul sau profesional? Altfel spus: **„instanta competenta sa solutioneze cauze penale avand ca obiect infractiuni savarsite de judecatorii si procurorii care au dobandit un grad profesional superior celui al instantei / parchetului la care isi desfasoara efectiv activitatea”**. **Sefa PICCJ opteaza pentru prima varianta (cea a locului de munca), dupa cum veti vedea mai jos.**

Problema vizeaza, in primul rand, tribunalele si parchetele de pe langa ele: ce se intampla cu magistratii-inculpati care functioneaza acolo, dar au grad profesional de curte de apel, respectiv de parchet de curte de apel? Art. 16 pct. 2 din Legea 49/2022 a modificat art. 40 alin. 1 din Codul de procedura penala, mutand in acest caz competenta de prima instanta de la curtile de apel la Inalta Curte de Casatie si Justitie. **Altfel spus: pana la 14 martie 2022 (cand a intrat in vigoare Legea 49/2022), judecatorii de la curti de apel si procurorii de la parchetele curtilor de apel erau judecati la fond de catre magistrati de la curtile de apel. Dupa 14 martie, competenta s-a mutat de la curti de apel la ICCJ.**

Iar aici apare problema ridicata de Procurorul General Gabriela Scutea: in actualul context, curtea de apel sau Inalta Curte este competenta sa judece magistratul care activeaza la tribunal (respectiv parchet de tribunal), dar are grad de curte de apel (respectiv parchet de curte de apel)?

La procurori e mai complicat decat la judecatori

Chestiunea de mai sus comporta o discutie suplimentara fata de procurori, care au dreptul sa detina gradul de Parchet General, dar sa activeze la parchete de rang inferior, inclusiv la parchete de pe langa

judecatorii. Spre deosebire, bineinteles, de judecatori, care nu pot functiona la instante inferioare daca au grad de Inalta Curte (interdictie continuta implicit in art. 44 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecatorilor si procurorilor).

Inainte de a va lasa sa cititi intregul text al RIL-ului, mentionam ca Inalta Curte a fixat pentru 19 septembrie 2022 primul termen in **dosarul nr. 1059/1/2022**, in care va judeca problema ridicata de sefa PICCJ.

Redam argumentele Gabrielei Scutea:

„Examenui jurisprudentei actuale existente in materie evidentiaza doua orientari, relevand caracterul neunitar al acesteia.

I. Intr-o prima orientare jurisprudentiala s-a considerat ca aceste cauze trebuie solutionate de instantele de judecata competente prin raportare la gradul profesional superior instantei / parchetului la care functioneaza judecatorul sau procurorul cercetat in respectiva cauza si nu prin raportare la instanta / parchetul la care isi desfasoara efectiv activitatea (Anexele nr.1 – 10, hotarari ale Inaltei Curti de Casatie si Justitie si din circumscriptia Curtilor de Apel Brasov, Bucuresti si Galati).

In acest sens, s-a avut in vedere ca gradul profesional superior corespunzator Parchetului de pe langa Inalta Cure de Casatie si Justitie detinut de catre persoana cercetata – procuror, este de natura a atrage competenta instantei superioare, respectiv a Inaltei Curti de Casatie si Justitie si nu a Curtii de Apel.

II. In cea de-a doua orientare jurisprudentiala, s-a considerat ca aceste cauze sunt de competenta instantei penale prin raportare la instanta / parchetul la care isi desfasoara efectiv activitatea procurorul sau judecatorul impotriva caruia a fost formulata o plangere, fara a mai analiza gradul profesional al magistratului (Anexele nr.11-22, hotarari din circumscriptia Curtilor de Apel Brasov, Alba Iulia si Iasi).

Jurisprudenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie in aceasta materie este unitara, in sensul ca stabilirea competentei se realizeaza prin raportare la gradul profesional superior al procurorului in situatia in care acesta isi desfasoara activitatea la o unitate de parchet inferioara gradului profesional.

Dispozitiile legale relevante in lamurirea problemei de drept se regasesc in Codul de procedura penala din 1968, Legea nr.135/2010 privind Codul de procedura penala si Legea nr.49/2022 privind desfiintarea Sectiei pentru Investigarea Infractionilor din Justitie, precum si pentru modificarea Legii nr.135/2010:

Codul de procedura penala din 1968

Art. 28/1 – Competenta Curtii de Apel

Curtea de Apel:

1. judeca in prima instanta:

(...)

b) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii si tribunale si de procurorii de la parchetele care functioneaza pe langa aceste instante, precum si de avocati, notari publici, executori judecatoaresti si de controlorii financiari ai Curtii de Conturi;

(...)

b2) infractiunile savarsite de magistratii asistenti de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si Curtea Militara de Apel, precum si de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante.

Art. 29 – Competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie

Inalta Curte de Casatie si Justitie :

1. judeca in prima instanta : (...)

e) infractiunile savarsite de judecatorii Inaltei Curti de Casatie si Justitie, precum si de procurorii de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

Legea nr.135/2010 privind Codul de procedura penala in forma anterioara modificarii prin Legea nr. 49/2022

Art. 38 – Competenta curtii de apel

(1) Curtea de apel judeca in prima instanta:

(...)

c) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii, tribunale si de procurorii de la parchetele care functioneaza pe langa aceste instante;

(...)

f) infractiunile savarsite de magistratii-asistenti de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si Curtea Militara de Apel, precum si de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante.

Art. 40 – Competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie

(1) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca in prima instanta infractiunile de inalta tradare, infractiunile savarsite de senatori, deputati si membri din Romania in Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecatorii Curtii Constitutionale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecatorii Inaltei Curti de Casatie si Justitie si de procurorii de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala in forma ulterioara modificarii prin Legea nr. 49/2022

Art. 38 – Competenta curtii de apel

(1) Curtea de apel judeca in prima instanta: (...)

c) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii, tribunale si de procurorii de la parchetele care functioneaza pe langa aceste instante.

Art. 40 – Competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie

(1) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca in prima instanta infractiunile de inalta tradare, infractiunile savarsite de senatori, deputati si membri din Romania in Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecatorii Curtii Constitutionale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecatorii Inaltei Curti de Casatie si Justitie si de procurorii de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si Curtea Militara de Apel, precum si de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante.

Apreciez ca solutia legala in materie este ilustrata de cea de-a doua orientare jurisprudentiala.

In analiza stabilirii competentei instantei trebuie sa avem in vedere interpretarea gramaticala a dispozitiilor legale mentionate anterior. Astfel, folosirea prepozitiei compuse „de la” alaturata instantei sau parchetului semnifica apartenenta, functionarea judecatorilor, respectiv a procurorilor la o anumita instanta judecatoreasca, respectiv la un anumit parchet.

In consecinta, prin folosirea acestei prepozitii compuse la stabilirea instantei competente sa solutioneze cauze in care sunt cercetati judecatori sau procurori s-a avut in vedere instanta, respectiv parchetul la care acestia functioneaza efectiv.

O explicatie ce se poate avea in vedere sub acest aspect vizeaza faptul ca o parte dintre infractiunile ce ar putea fi savarsite de acestia sunt in stransa legatura cu activitatea pe care o desfasoara la instanta / parchetul unde functioneaza efectiv si nu are legatura cu gradul lor profesional.

In plus, se constata stabilirea unui raport de echivalenta intre judecatorii si procurorii care isi desfasoara activitatea la instante / parchete de acelasi nivel.

Astfel, potrivit Codului de procedura penala din 1968 si Legii nr.135/2010 privind Codul de procedura penala in forma anterioara Legii nr.49/2022, Curtile de apel au avut spre solutionare cauze penale privind judecatori si procurori de la judecatorii, tribunale si curti de apel, respectiv de la parchetele care isi desfasoara activitatea pe langa aceste instante, iar Inalta Curte de Casatie si Justitie a avut spre solutionare cauze penale privindu-i pe judecatorii din cadrul Inaltei Curti de Casatie si Justitie si procurorii de la parchetul care isi desfasoara activitatea pe langa aceasta instanta, respectiv Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

Potrivit Codului de procedura penala modificat prin Legea nr.49/2022, Curtile de apel au spre solutionare cauzele penale privindu-i pe judecatorii si procurorii de la judecatorii si tribunale, respectiv de la parchetele care isi desfasoara activitatea pe langa aceste instante, iar Inalta Curte de Casatie si Justitie are spre solutionare cauzele penale privindu-i pe judecatorii de la curtile de apel si Inalta Curte de Casatie si Justitie si pe procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante.

Stabilirea competentei personale a curtilor de apel si a Inaltei Curti de Casatie si Justitie in cauzele penale privind pe judecatori si procurori prin raportare la instanta de judecata, respectiv parchetul de acelasi nivel cu instanta de judecata la care functioneaza acestia poate fi explicata si prin prisma imprejurarii ca, competenta parchetelor se stabileste prin raportare la competenta instantelor de judecata, potrivit art.56 alin.6 din Codul de procedura penala: „Este competent sa efectueze ori, dupa caz, sa conduca si sa supravegheze urmarirea penala procurorul de la parchetul corespunzator instantei care, potrivit legii, judeca in prima instanta cauza cu exceptia cazurilor in care legea prevede altfel”.

In plus, se constata ca, Codul de procedura penala nu are nicio reglementare prin raportare la gradul profesional al procurorului sau judecatorului, ci doar reglementari privind apartenenta acestora la o instanta sau parchet de un anumit nivel.

In acest sens, aratam ca la art.302 alin.2 din Codul de procedura penala se face referire tot la procurori ce isi desfasoara activitatea la un anumit parchet: „Preluarea unei cauze de catre un organ de cercetare penala ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercita supravegherea urmaririi penale in acea cauza, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penala care preia cauza”.

Astfel, in conditiile in care judecatorii si procurorii ce isi desfasoara activitatea la acelasi nivel de instanta / parchet (chiar daca au grade profesionale diferite) au anumite competente stabilite prin lege potrivit nivelului instantei / parchetului la care functioneaza efectiv, cercetarea acestora ar trebui sa se faca de o instanta de acelasi grad si nu de instante de grad diferit, prin raportare la gradul profesional pe care il au acestia.

De asemenea, infractiunile savarsite de acestia au, de regula, legatura cu atributiile de serviciu prin raportate la instanta / parchetul la care isi desfasoara activitatea si nu la gradul profesional pe care il detin.

In conditiile in care competenta instantelor de judecata se raporteaza la gradul profesional, se ajunge la situatia in care pentru procurori din cadrul aceluiasi parchet, dar cu grade profesionale diferite, competenta personala a instantelor de judecata sa fie diferita, chiar daca acestia savarsesc acelasi gen de infractiune, situatie ce ar fi discriminatorie. Aceeasi situatie se poate ivi in cazul unui judecator si al unui procuror care isi desfasoara activitatea la acelasi nivel, dar cu grade profesionale diferite.

Echivalenta ce a fost avuta in vedere la momentul stabilirii competentei de solutionare a cauzelor penale privind pe magistrati prin raportare la instanta / parchetul la care isi desfasoara activitatea si nu la gradul profesional, se poate explica si prin prisma faptului ca judecatorii de la instantele inferioare nu pot dobandi niciodata gradul profesional de judecator corespunzator Inaltei Curti de Casatie si Justitie fara a profesa efectiv la aceasta instanta.

Totodata, stabilirea competentei instantelor de judecata prin raportare la gradul profesional si nu la instanta / parchetul unde isi desfasoara activitatea ar ingreuna foarte mult activitatea de urmarire penala, intrucat aceasta informatie privind gradul profesional nu este publica pentru a se stabili facil organul de urmarire penala competent sa solutioneze o astfel de cauza, existand riscul ca urmarirea penala sa fie efectuata de un organ necompetent pana i se va comunica gradul profesional al persoanei cercetate. Astfel, in unele cauze in care se impune emiterea, de urgenta, a unor masuri de supraveghere tehnica, exista riscul ca urmarirea penala sau instanta care dispune masurile sa nu fie cea competenta (in situatia in care urgenta intervine dupa terminarea programului).

In conditiile in care Legea nr. 49/2022 a modificat competenta instantelor de judecata, largind competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie prin adaugarea judecatorilor de la curtile de apel si a procurorilor de la parchetele de pe langa curtile de apel, se constata ca daca s-ar avea in vedere prima orientare jurisprudentiala, competenta Inaltei Curti ar trebui sa vizeze si judecatorii care au grad corespunzator curtii de apel, nu doar pe cei care functioneaza efectiv la curtile de apel, precum si procurorii cu grad corespunzator parchetului de pe langa curtea de apel.

In consecinta, problema expusa anterior si care viza efectiv doar procurorii cu grad corespunzator Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, dar care isi desfasoara activitatea la parchete de nivel inferior, ar exista in continuare si ar avea acum in vedere si categoria judecatorilor, nu doar a procurorilor.

Faptul ca exista o distinctie intre notiunile de „judecatori sau procurori de la instanta sau parchetul” si „judecatori sau procurori cu gradul corespunzator unei instante / unui parchet” rezulta din imprejurarea ca atunci cand legiuitorul a vrut sa faca referire la o varianta sau alta, a folosit strict acea terminologie, neutilizand cu caracter general terminologia „judecatori sau procurori de la instanta sau parchetul”.

Astfel, in Legea nr. 303/2004 privind statutul judecatorilor si procurorilor sunt utilizate ambele exprimari, raportat la scopul avut in vedere.

In acest sens, in art.39 alin.3 si 4 din Legea nr.304/2004 se precizeaza ca evaluarea se face de „comisii constituite separat pentru judecatori si procurori, formate din presedintele instantei, respectiv conducatorul parchetului din care face parte persoana evaluata, precum si 2 sau mai multi judecatori sau procurori de la instanta sau parchetul ierarhic superior, desemnati de colegiul de conducere al acestei instante sau parchet... Evaluarea presedintelui si vicepresedintilor Inaltei Curti de Casatie si Justitie se face de o comisie compusa din judecatori, membri alesi ai Sectiei pentru judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, cu grad cel putin de curte de apel, desemnati de Sectia pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii.

Evaluarea procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie si a procurorilor sefi ai directiilor specializate se face de o comisie compusa din procurori, membri alesi ai Sectiei pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, cu grad cel putin de tribunal, desemnati de Sectia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) Din comisiile de evaluare a procurorilor de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, inclusiv a celor din cadrul Directiei de Investigare a Infractiunilor de Criminalitate Organizata si Terorism si Directiei Nationale Anticoruptie, fac parte...”

Si art. 57 alin.2 si 7 din Legea nr. 303/2004 utilizeaza prepozitia compusa „de la” tot cu intelesul de judecatori / procurori care isi desfasoara activitatea efectiv la o anumita instanta / parchet:

„(2) Delegarea judecatorilor de la judecatorii, tribunale, tribunale specializate si de la curtile de apel la instante din circumscriptia altei curtii de apel se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii – Sectia pentru judecatori, la solicitarea presedintelui curtii de apel in circumscriptia careia se cere delegarea si cu avizul presedintelui curtii de apel unde acestia functioneaza...

(7) In interesul serviciului, procurorii pot fi delegati, cu acordul scris al acestora, inclusiv in functii de conducere, dispozitiile alin. (1) – (6) fiind aplicabile in mod corespunzator”.

Raportarea la gradul profesional al judecatorului / procurorului a fost avuta in vedere de legiuitor in ceea ce priveste salarizarea. Legea nr.153/2017, la anexa V, stabileste nivelul de salarizare al judecatorilor si procurorilor prin raportare la gradul profesional pe care il au acestia si nu prin raportare la nivelul instantei / parchetului la care isi desfasoara activitatea.

Faptul ca gradul profesional superior fata de instanta / parchetul la care isi desfasoara activitatea un judecator sau procuror nu are nicio relevanta, rezulta si din Decizia nr.413/2018 a Curtii Constitutionale, paragrafele 25, 26:

„Promovarea in grad profesional nu este o promovare autentica pentru ca ea nu valorizeaza functia aferenta instantei judecatoresti, ci un element al acesteia, care nu poate exista de sine statator decat in conditii de exceptie, astfel cum s-a aratat anterior.

Noul grad profesional obtinut nu este aferent functiei pe care o exercita judecatorul la instanta judecatoreasca de nivel inferior, ci al unei alte functii ce corespunde unui grad de jurisdictie superior...

26. Legiuitorul a realizat o fictiune juridica in sensul ca a reglementat posibilitatea judecatorului de la o instanta inferioara sa promoveze in grad profesional, cu toate drepturile aferente, dar sa exercite, in continuare, functia de la instanta ierarhic inferioara; astfel, desi activitatea prestata [judecator la o instanta de rang inferior] nu corespunde cu gradul sau profesional, judecatorul va avea rangul si va fi salarizat potrivit grilei de salarizare de la instanta ierarhic superioara, considerandu-se ca presteaza aceeasi munca cu judecatorul de la o instanta de rang superior. Desi, ca expresie a egalitatii formale, este inechitabil ca la o munca diferita, avand in vedere nivelul instantei, doi judecatori sa fie retribuiti similar, legiuitorul a opus acestei inechitati ideea de asigurare a bunei functionari a justitiei, aspect care justifica aplicarea egalitatii materiale in locul celei strict formale”.

Totodata, daca intentia legiuitorului ar fi fost sa stabileasca competenta prin raportare la gradul profesional si nu la instanta / parchetul unde functioneaza judecatorul / procurorul, ar fi trebuit ca formularea dispozitiilor legale sa fie facuta in aceasta maniera.

In plus, se constata ca, prin interpretarea dispozitiilor legale privind competenta instantelor de judecata prin raportare la gradul profesional al magistratilor, se largeste sfera de competenta a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, prin adaugarea procurorilor cu grad de Parchet de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, in mod artificial, pe langa cei care functioneaza efectiv la acest parchet, iar dupa adoptarea Legii nr. 49/2022 privind desfiintarea Sectiei pentru investigarea infractiunilor din justitie, precum si pentru modificarea Legii nr. 135/2010, competenta se largeste, in plus, prin adaugarea si a judecatorilor / procurorilor cu grad corespunzator curtii de apel / parchetelor de pe langa curtile de apel.

Rezulta, astfel, ca prin aceasta interpretare se adauga la lege, fara respectarea procesului legislativ reglementat de Constitutie si incalcandu-se principiul separatiei puterilor in stat reglementat de art.1 alin.4 din Constitutie:

„Statul se organizeaza potrivit principiului separatiei si echilibrului puterilor – legislativa, executiva si judecatoreasca – in cadrul democratiei constitutionale”.

In conditiile in care, cu ocazia controlului constitutionalitatii actelor cu privire la care a fost sesizata, Curtea Constitutionala se pronunta numai asupra constitutionalitatii acestora, fara a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului (art.2 alin.3 din Legea nr.47/1992), cu atat mai mult instantele de judecata nu au posibilitatea sa adauge la dispozitiile legale.

Si Curtea Constitutionala, la paragraful 90 din Decizia nr.152/2020, a facut referire la nelegalitatea adaugarii la lege: „Avand in vedere forta juridica inferioara legii, decretul Presedintelui nu poate sa deroge, sa se substituie sau sa adauge la lege, deci nu poate contine norme de reglementare primara. Este incontestabil faptul ca legislatia care prevede regimul juridic al unor situatii de criza ce impun luarea unor masuri exceptionale presupune un grad mai sporit de generalitate fata de legislatia aplicabila in perioada de normalitate, tocmai pentru ca particularitatile situatiei de criza sunt abaterea de la normal (exceptionalitatea) si imprevizibilitatea pericolului grav care vizeaza atat societatea in ansamblul sau, cat si fiecare individ in parte. Cu toate acestea, generalitatea normei primare nu poate fi atenuata prin acte infralegale care sa completeze cadrul normativ existent”.

In consecinta, apreciez ca stabilirea competentei instantei de judecata sa solutioneze cauze penale avand ca obiect infractiuni savarsite de judecatorii si procurorii care au dobandit un grad profesional superior celui al instantei / parchetului in care isi desfasoara efectiv activitatea trebuie sa se raporteze la instanta / parchetul la care isi desfasoara efectiv activitatea judecatorul / procurorul cercetat si nu la gradul profesional superior al acestuia.

Avand in vedere cele expuse, urmeaza sa constatati ca aceasta problema de drept a primit o solutionare diferita din partea instantelor judecatoresti si, printr-o decizie obligatorie, sa stabiliti modul unitar de interpretare si aplicare a dispozitiilor legale, conform art.474 din Codul de procedura penala”.

[* Cititi aici intregul recurs in interesul legii](#)

sursa foto: Agerpres

